

Fjölbrautaskóli
Suðurlands
Vorönn 2026

KYNJ2GR05

Kynjafræði - grunnur

Kennari	Eva Dögg Jafetsdóttir (EDJ) evadogg@fsu.is
---------	--

Áfangalýsing:

Grunnáfangi í kynjafræði. Í áfanganum kynnast nemendur kenningum og hugtökum tengdum kynjafræði, jafnrétti, lýðræði, mannréttindum og sjálfsmynd. Teknar eru fyrir birtingamyndir og staðalmyndir kynjanna í fortíð og nútíð og mikilvægi jafnræðis meðal borgara í lýðræðissamfélögum nútímans. Farið er yfir sögu jafnréttisbaráttunnar og aðaláherslum hvernar bylgju. Fjallað er um stöðu kynjanna á hinum ýmsu sviðum samfélagsins, greint hvort staðan sé ójöfn og hvort þörf sé fyrir breytingar. Fjallað er um kynjaðar hugmyndir og orðnotkun og tvíkynhyggju. Farið er ofan í tengsl sjálfsmyndar við viðhorf til staðalmynda kynjanna. Nemendur fá þjálfun í að beita kynjagleraugum á mismunandi málefni samfélags.

Undanfari: Enginn

Þekkingarviðmið:

Nemandi skal hafa aflað sér þekkingar og skilnings á:

- grundvallarhugtökum kynjafræðinnar,
- stöðu og viðhorfum til kynjanna í samfélaginu,
- sögu jafnréttisbaráttunnar,
- stöðu og réttindabaráttu ýmissa jaðarhópa hér heima og erlendis,
- áhrif sjálfsmyndar á viðhorf.

Leikniviðmið:

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- Beita hugtökunum; kynjagleraugu, jafnrétti, lýðræði, mannréttindi og sjálfsmynd í ræðu og riti,
- taka þátt í umræðum um algeng álitamál sem tilheyra kynjafræðinni
- greina stöðu og staðalmyndir kynjanna úr fjölbreyttum miðlum og sviðum.

Hæfniviðmið:

Nemandi skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- líta á samfélagið út frá sjónarhorni kyns og kynferðis með gagnrýnum augum
- mynda sér skoðun og gera grein fyrir henni með tilliti til kenninga kynjafræðinnar og hugtaka hennar
- geta tjáð sig í ræðu og riti um samfélagsleg álitamál

Námsmat:

Símat jafnt og þétt yfir önnina. Sjá nánar neðst á næstu síðu.

Námsefni:

Kynjafræði fyrir byrjendur – rafbók <https://kynjafraedi.vefbok.forlagid.is/>, annað efni frá kennara.

Áætlun um yfirferð og verkefnaskil:

Dagsetning	Námsefni og viðfangsefni	Próf og verkefni
Vika 1 8. og 9. jan	Kynning og upphaf áfanga	Verkefni
Vika 2 12-16. jan	Kaflí 1. Hvað er kynjafræði og hvers vegna. Grunnhugmyndir. Kynjað tungumál, kynhlutverk, kynjakerfið og fleira.	Verkefni
Vika 3-4 19-30. jan	Kaflí 2. Femínismi	Verkefni Lotupróf 1
Vika 5-6 2-13. feb	Kaflí 3-Karlmennska	Verkefni
Vika 7-9 16. feb-6. mars Vorfrí 23.– 24. feb.	Kaflí 4-Hinsegin fræði	Verkefni Lotupróf 2
Vika 10 9.-13. mars	Normalisering ofbeldis, minnihlutahópar, réttindabaráttur, hvað hefur áunnist?	Verkefni
Vika 11-12 16.-28. mars Kátir dagar og Flóafár 18-20. mars.	Kaflí 5 Kynin og miðlar Birtingarmyndir og framsetning	Verkefni
Vika 13	Páskafri	
Vika 14 7.-10. apríl	Kaflí 6. Kynlífsmenning, kynfrelsi, og kynbundið ofbeldi	Verkefni
Vika 15 13-17. apríl	Kaflí 6. Kynlífsmenning, kynfrelsi, og kynbundið ofbeldi	Verkefni Lotupróf 3
Vika 16 20-24. apríl	Kaflí 6 og vinna í lokaverkefni	

Vika 17 27.-30. apríl	Vinna í lokaverkefni	
Vika 18 4.-8. maí	Klára lokaverkefni og kynningar á lokaverkefnum	
Vika 19 11.-13. maí	Skraptími	Takk fyrir önnina

Fyrirkomulag námsmats:

Námsþáttur	Lýsing á námsmati	Vægi
Verkefni	Ýmis verkefni	50%
Lotupróf	Samtals 3 lotupróf á önninni.	15%
Lokaverkefni	Lokaverkefni – einstaklings/hóp	20%
Þátttaka	Þátttaka í tímum, umræða og virkni.	15%

Sérreglur áfangans:

- a. Ekki er ætlast til að snjalltæki séu notuð til afþreyinga og **bannað er að taka upp hljóð og mynd í stofunni** nema með leyfi. Ef snjalltæki eru notuð öðruvísi en með samþykki kennara getur það þýtt F fyrir kennslustundina.
- b. Gert er ráð fyrir að nemandi skili öllum verkefnum. Skil, virkni og mæting er hluti af lokaekinnun. Nemendur verða að ná að lágmarki 4,5 að meðaltali í lotu/kaflaprófum. Verkefnaskil geta aðeins bæst ofan á þá einkunn. Sein skil á verkefnum lækka einkunn.
- c. Allir bera ábyrgð á eigin námi í samræmi við kröfur áfangans.
- d. Kennari má ekki gefa leyfi í tíma.
- e. Gervigreind: Nemendur skulu tala við kennara ef þeir ætla að nýta gervigreind í verkefnavinnu. Skýrar heimildir eru hjá háskólum um notkun gervigreindar og félagsvísindadeildin styðst við þær sem ramma.
 - i. Í fyrsta lagi þarf að vísa í gervigreindina sem heimild, alveg sama hversu lítið verkefnið er. Ef hún er notuð þarf að vísa í hana.
 - ii. Það þarf að fylgja með skjáskot af bæði spurningunni/skipuninni sem gervigreindin fékk, svarinu sem nemandi fékk og svo í framhaldi textann sem nemandi vann upp úr svarinu.
 - iii. Kennari áskilur sér rétt til að óska eftir munnlegri skýringu frá nemanda ef notkun gervigreindar stenst ekki þessi viðmið, nemandi þarf að geta sýnt fram á samtalið við gervigreindina sé þess óskað. Ef það er ekki hægt þegar þess er óskað þá hefur kennari rétt á að gefa 0 fyrir tiltekin skil.
 - iv. Kennari áskilur sér líka rétt til að draga niður fyrir verkefnaskil þar sem grunur er á notkun gervigreindar en ekki farið eftir þessum viðmiðum.

Kennsluáætlun er sett fram með fyrirvara um breytingar.